

MAGYARÁG

1919. Jan. 22

IX. No. 20

2 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK TIBOR

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Minai Viteazul 4.

Erdély és Bánság időszerű kérdéseit vitatták meg a minisztertanácson

**A Szamos-, Maros- és Temes-tartományok királyi
helytartóinak jelentése**

(Kolozsvár.) A kormány tagjai, élükön Tatarescu miniszterelnökkel, szombaton reggel Kolozsvárra érkeztek és minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács napirendjén az ország lényegbe vágó kérdéseinek megvitatása szerepelt.

A kormány fogadásán a zászlódiszbe öltözött állomáson megjelentek a Szamos tartomány összes polgári és katonai hatóságainak képviselői: dr. Tataru Coriolan királyi helytartó, dr. Hodor Victor tartományi vezérbíró, dr. Bornemisa Sebastian, kolozsvár polgármestere, Popa Ádám alpolgármester, Popovici Valér állambiztonsági vezérfelügyelő, dr. Horvát Iosif, Kolozsvár rendőrkezsztora, Florescu tábornok, Georgescu tábornok, a Nemzeti Gárda országos pa-

rancsnoka, Ivascu tábornok, a Nemzeti Gárda tartományi parancsnoka, a Nemzeti Ujjászülési Arcvonal tartományi vezetőségi tagjai, Todoruțiu Valer Biharmegye prefektusa, Chirila Augustin Nagyvárad polgármestere és számos polgári előkelőség, valamint nagy számu éredklődő közönség.

A minisztertanács többek között meghallgatta dr. Tataru Coriolan, dr. Maria Alexandru és Pop Danila tábornok királyi helytartók jelentését az egyes tartományok, különösképpen aktuális problémáiról és a helytartóság által elvégzett munkáról. Tataru Coriolan dr. részletes jelentést dolgozott ki arról a jelentős munkásságról, amelyet a tartomány közigazgatási ujjászervezése és a köztevékenység különböző ágazataiban végeztek el.

A miniszterelnök beszéde

Tataru Coriolan üdvözlő szavai után Tatarescu miniszterelnök emelkedett szólásra. Megköszönte a megleghangu üdvözlő szavakat, majd kijelentette, hogy nem azért gyűltek össze, hogy beszéljenek, hanem hogy cselekedjenek.

Közvetlen intézkedésekre van szükség és ezen a téren legfontosabb a gyorsaság. Ez alkalommal meg fogjuk tárgyalni Maros, Szamos és Temes tartományok gazdasági kérdéseit és kijelentjük, hogy Ofelsége kormányai állandóan hathatós védelemben részesítik ezeket a tartományokat.

Mielőtt a munkához hozzáfekednénk, gondolatom Ofelsé-

ge felé, az ország bölcs vezetője felé száll — mondotta lelkes éljénzés közben a miniszterelnök, kifejezve hódolatát az uralkodó iránt.

A miniszterelnök beszéde után a tartományok vezetői a közigazgatási hatóságok, mezőgazdasági kamarák stb. vezetői letek különböző konkrét javaslatokat és sorolták fel a lakosság kívánságait. Az értekezlet közel tíz óra hosszat tartott és Tatarescu miniszterelnök zárószavaival ért véget, aki kijelentette, hogy az elhangzott kívánságokat már a legközelebbi minisztertanácson teljesíteni fogják.

Francia járőrök hősies tette:

a német vonalak mögé hatoltak

(Páris. — Havas.) A francia félhivatalos jelentése a nyugati arcvonatról: A csapatok ugyanolyan életkörülmények

között vannak, mint a finnek. A magasabb helyeken minusz huszonegy fokos a hideg. Ez azonban nem gátolja meg a

járőrtevékenységet. Blietől északra a francia járőröknek

sikerült a német vonalak mögé kerülni. Visszavonulásuk alkalmával ütközetre került a sor. A német vadászgépek Északfranciaország felett repültek. Egy német felderítő gépet a francia vonalak mögött lelőtek. A német gépek több fényképfelvételt készítettek.

Heves ágyutüzet nyitottak a németek a francia vonalakra

**Forbachot és Apachot kiürítették
a franciák, meria németek messzehordó
ágyukkal lötték a két községet**

(Berlin. — DNB.) A német félhivatalos távirati iroda a következő jelentést adja a nyugati frontról: Az ellenséges tüzéség tűz alatt tartotta a német állásokat jobb ponton. Az ellenfél elhajározta Forbach és Apache kiürítését. Ezt azzal magyarázzák, hogy a német tü-

zéség hosszucsövű ütegekkel lövi ezt a vidéket. A német hadvezetőség kifejti, hogy ez nem felel meg a valóságnak, miután a francia hadvezetőség azért költöztette az ország belséjébe a lakosságot, meria attól tart, hogy megfigyelik a csapatmozdulatokat.

Sallánál újból kújultak a harcok

Helsinkiből jelentik: Salla vidékén változatlanul nagy harcok folynak. A Ladoga-tóól északra a hideg miatt kissé csökkent haditevékenység újból megélénkült.

Finnország felett pénteken 450 szovjet repülőgép szállt el. Az északi arcvonalon hat szovjet repülőgép 150 bombát dobott le.

Versecen megtörtént Gafencu külügy- miniszter és Cincár Markovics találkozása

(Bukarest. — Rádió.) Gafencu román és Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter szombati délelőtti Versecen találkoztak és együttesen megvizsgálták a február 2-án Belgrádban kezdődő Balkán-konferencia napirendjét.

70 ezer katonára és 400 repülőgépre van szüksége az angoloktól Finnországnak

(London. — Reuter.) Ide érkezett hírek szerint a Sallai fronton két szovjet hadosztály harcol 40.000 emberrel.

Az alsóház csütörtöki ülésén Adams konzervatív képviselő

kérdést fog intézni Chamberlain miniszterelnökhöz, hogy hajlandó-e Anglia és Franciaország Finnország megsegítésére 70.000 katonát és 400 repülőgépet küldeni.

Mai számunk 8 oldal, 2 le.

A Céhek sérelmeit és kívánságait hallgatta meg Nagyváradon Virgil Molin, a Munkakamarák Uniójának elnöke

(Nagyvárad.) Szombat délután Nagyváradra érkezett Virgil Molin a Munkakamarák Uniójának elnöke. Az elnök kíséretében voltak Vlădescu, a vidéki román újságírószervezet elnöke, Gh. Cristescu az Unió tanácsosa és a szabó-céh országos uniójának elnöke, N. Coca tanácsos.

Este 7 órakor az összes nagyváradai kisiparos, munkás- és magánalkalmazotti céhek képviselői szakmai megbeszélésre ültek össze a Munkakamarában V. Molin elnöklété alatt. Az értekezleten résztvett Marta Joachim a Munkakamara elnöke és Mudura Ioan munkügyi inspektor. Az üdvözlések után Virgil Molin elnök emelkedett szólásra és kijelentette, hogy azért jött Nagyváradra, hogy meghallgassa a céhek képviselőit.

A bőriparos-céh nevében Bulbucă Iosif, aki azt kérte, hogy a Munkakamara vezetésében a bőriparosok is képviseltetjenek.

Chiș Păter kérte ezután a sztrájk törvény, illetve sztrájkjog elfoglalását és a kötelező döntőbírádság elvételét.

DIANA

ledörzsölés sport előtt és után

Ezután a nagyváradai munkásház-negyed felépítése ügyében kérte Molin elnök támogatását.

Chirila Mihai kéményseprő az építőmunkás céhről egy emlékiratot nyújtott át. Képviselőket kérnek a Munkakamara bizottságában és a vizsgáztató bizottságok összetételének megváltoztatását.

Katz Herman a vas- és fémipari munkaadó cég nevében a tulajdonosi bizottságok árlejtéseket ellen panaszkozott. — Szerinte egyes ügynevezeti iparosok olvasókörök a céhek működését akadályozza.

Az utazó cég nevében dr. Zoltán Jenő terjedelmes emlékiratot nyújtott át. A cégbe való belépés korlátozását az utazói hivatás képesítéséhez kötését, a jutalékrendszer helyett a fixfizetés kötelezővé tételét kéri az emlékiratban.

Boldizsár Imre az építőipari cég titkára a képesítési okiratok kiadásának, illetve a szükséges nyomtatványok elküldését kérte.

Holban Valeriu a magánalkalmazotti cég nevében azt kérte, hogy legyen kötelezővé az összes magántisztviselők beiratkozását a cégbe.

Egyes kívánságokra Marta Joachim munkakamarai elnök közölte, hogy a megyei prefek-

tusnál interveniált és elérte, hogy

minden cég havi négy gyűlés-engedélyt kap minden külön illeték befizetése nélkül.

Mudura Ioan inspektor a képesítések ügyében adott néhány felvilágosítást, majd Vir-

gil Molin elnök részletesen válaszolt minden egyes felszólásra és megígérte, hogy min-

Cukorka és csemegeáruk legjobbak legolcsóbbak
Herskovits Sándor „ROYAL”
cukorkaüzletében szerezhetők be. **Piața Unirii (Sas-palota)**

Tizenkét hónapi részletre engedélyezték a magánalkalmazottak hadfelszerelési kölcsön jegyzését

Ezeröttszáz lejen aluli fizetésűek nem kell jegyezzenek

Tegnap számunkban közöltük, hogy a helyi hadfelszerelési bonjegyztést intéző és propagáló bizottság minden vállalkozó és magáncéghez levelet intézett, amelyben a tulajdonosokat, illetőleg vezetőket arra kéri, miszerint hassanak oda, hogy az alkalmazottak — tisztviselők és munkások egyaránt — egy havi járandóságukat a hadfelszerelési kölcsönbe jegyezzék.

A magánalkalmazottak köldöttsége legnap Marta Joachim munkakamarai kormánybiztos vezetése alatt felkeresték dr. Cioloca Emil pénzügyi admi-

nistrátort, hogy ez ügyben valamelyes megállapodásra jussanak. A megbeszélésen résztvett a vállalat és cégtulajdonosok képviselőjében Izsák Mihály, a kereskedő egyesület főtitkára is. A pénzügyigazgató hivatkozván arra, hogy minden kinek hazafiúi kötelessége a bonjegyztés, kérte, hogy úgy, ahogyan a városi, megyei, pénzügyi és más állami alkalmazottak is, a magánalkalmazottak is jegyezzék egyhavi járandóságukat, egyben közölve, hogy

távbeszélőn felhívja a bukaresti amortizációs hivatal

igazgatóját és intervenciójára engedélyezték, hogy a magánalkalmazottak 12 havi részletben fizessék ki a jegyzett összeget.

Hosszas tárgyalások után a jelenlevők elfogadták dr. Cioloca Emil pénzügyigazgató ajánlatát.

Kimondták, hogy az 1500 lejen aluli fizetésűek nem kötelesek jegyezni.

1500 lejen felüli fizetésűek 2000-ig 1000 leit, 2 ezer leitől 3 ezer lei-ig 2 ezer leit stb. stb. jegyezzenek.

A Magántisztviselő Céh központjának hivatalos közleménye a hadfelszerelési bonokról

A Magántisztviselők Szamos tartományi Céh-Központja — Kolozsvár, Piața Unirii 11.) az alábbi közleményt juttatta el szerkesztőségünkhöz:

Miután a különböző vállalatoknál és intézeteknél alkalmazott tisztviselők és alkalmazottak hozzánk fordulnak felvilágosításért a hadfelszerelési kölcsönjegyzési bonokkal kapcsolatban, szakmai szervezetünk foglalkozni kénytelen a kérdéssel, leszögezve a maga álláspontját irányadóul az összes

tisztviselőkre és alkalmazottakra nézve:

Természetesnek és magától értendő eljárásnak tartjuk, hogy minden egyes tisztviselő és alkalmazott tegye meg ez alkalommal is épp úgy, mint eddig kötelességét az állammal szemben, ezekben a nehéz időkben vegye ki a részét — anyagi teherbíró képességéhez képest — a kölcsönjegyzési bonok aláírásából.

Miután egyes vállalati vezetők, ahelyett, hogy annyit jegyeznének, amennyit

gyonuk és jövedelmük arányában jogosan el lehetne várni, azzal akarnak egyéni érdeküket szerezni, hogy tisztviselőket és alkalmazottakat kényszeríteni igyekeznek jövedelmükkel arányban nem álló és anyagi teherbíró képességüket túlhaladó jegyzésre. Szakmai szervezetünk igazgató tanácsa magáévá teszi az Országos Munkásbiztosító Pénztár tisztviselői és a CFR személyzet jegyzési kulcsát, mint minimális következő:

1516—4565 lei bruttó havi fizetésből
7575 lei bruttó havi fizetésig
10605 lei bruttó havi
13635 lei bruttó havi
16616 lei bruttó havi
19665 lei bruttó havi
34000 lei bruttó havi
50000 lei bruttó havi

hadfelszerelési célra.

Ezen jegyzések úgy történjenek, hogy a tisztviselők és alkalmazottak jegyzését a cég fi-

zesse be és hogy az amugy is nehéz megélhetésű tisztviselők és alkalmazottak ne legyenek megélhetésükben lehetetlenné téve, 10 havi egyenlő részlet-

1000 lei
2000 „
3000 „
4000 „
5000 „
6000 „
25000 „

az egész havi fizetés jegyzendő.

ben legyen levonásba hozva a fizetésekben.

Magántisztviselők Szamos-tartományi Céhe, Cluj.

Kétmilliós birságot fizet a vámfőnök, akinek alantása 10 milliót sikerasztott

Erdekes per a nagyváradi tábla előtt

Busila Gheorghe volt craiovai vámfőnököt, az elmúlt évben Nagybányára helyezték — hasonlóképpen vámfőnöki minőségben. Nagybányai vámfőnöksége alatt a craiovai vámnál nagyszabású sikerasztásnak jötték a nyomára és megállapították, hogy Busila vámfőnök egyik alantása az évek folyamán

10 millió 600.000 lelt

sikerasztott el és ennyivel megkárosította az államot.

A sikerasztás felfedezése után Busila vámfőnök egy miniszteri végzést kapott, amely kötelezi a vámfőnököt, hogy

két millió 145.000 lelt

fizessen a pénzügyigazgatóság pénztárába. A vámfőnök utána nézett a végzés eredetének és kiderült, hogy a pénzügyminiszterium a sikerasztásért a sikerasztó tisztviselő a volt főnökeit tette felelőssé és az elsikerasztott tízmillió lelt, a sikerasztó tisztviselő öt, volt főnöke között osztozza fel.

Busila vámfőnök a végzést megfellebbezte a bukaresti legfelsőbb számvevőszékhez. A nagybányai pénzügyigazgatóság azonban nem várva be a jogerőre való emelkedést, felszólítást küldött ki, majd a felszólítás kiküldésétől számított törvény által előírt 15 napot sem várva be, nyolc nap múlva végrehajtást tűzött ki és foglalatást eszközölt.

A vámfőnök ez ellen az eljárás ellen kontesztációt nyújtott be a törvényszékhez. A szatmári törvényszék azonban, azon a címen, hogy a kontesztált összeg tíz százalékát — 270.000 lelt — letétbe kellett volna helyezni, elutasította a kontesztációt. Busila most felfolyamodással élt a táblához. A tábla előtt, Busila ügyvédje, Zăciu Adrian helyettesítésében dr. Lascu Octavian jelent meg, aki kifejtette, hogy a végzés még nem jogerős, a pénzügy pedig nem várta be a törvény által előírt határidőket. Ami, az összeg tíz százalékának letétbe helyezését illeti, abban

az esetben, ha pénzügyi közeg eljárására vonatkozik a kontesztáció — és nem az összegre — akkor a törvény nem írja elő a letétbe való helyezést.

A tábla azonban elutasította a felfolyamodást és kimondta, hogy csak tíz százalék letétbe helyezése esetén vehetik tekintetbe a kontesztációt.

Betegek, egészségesek, gyermekek, felnőttek, soványak, kövérek csak

„Caffett” kávét

igyanak! Olcsó, vitamindus, cukormentes, koffeinmentes.

Követelje fűszeresétől a „CAFFETT” kávét!

Január 31-én lejár az állampolgársági jegyzékbe való jelentkezés határideje

A Magyar Népközség nagyváradi Központi Irodája nyomtatékosan felhívja az érdekelt lakosság figyelmét arra, hogy az állampolgársági névjegyzékbe való utólagos felvételtől szóló törvény a jelentkezés végső határidejét január 31-én szabta meg. Ez időpontig tehát mindenkinek be kell nyújtani a kérvényét az illetékes községi házára, vagy városházára, aki re a törvény rendelkezéseivel vonatkoznak. A jelentkezési határidő meghosszabbítása semmiképp sem várható.

A községi tájékoztatására megismételjük, hogy mindazok kérhetik a román állampolgári jog megadását, akik eddig az állampolgári névjegyzékből kimaradtak, habár megvan a jogosultságuk a román állam-

polgárságra azáltal, hogy 1918. december 1, vagy legalább 1921 július 26-ika óta Románia területén laknak és ezalatt idegen állampolgárságot nem kértek, sem más állam védnök sége alá magukat nem helyezték. Akik tehát a fenti feltételeknek megfelelnek és még eddig nem rendezték állampolgári helyzetüket, saját érdekükben okvetlenül használják ki a még hátralevő napokat és legkésőbb január 31-ig bezárólag nyújtsák be felvétel iránti kérvényüket. A Népközség irodája (Nagyváradi, Duca ucca 9. sz.) a hozzáfutóknak díjmentesen megad minden felvilágosítást.

Dr. Soós István, elnök
Árvay Árpád, főtitkár

Apja biztatására felgyújtotta a falut...

Gondatlanságból okozott gyújtogatás címén vonták kérdőre az apát és a fiát

Toie Iosif Pestere községbeli gazda 16 éves Péter nevű fiát a keribe küldte ásnia. A kertben sok száraz cserje volt, ami az ást akadályozta, mire a fiu — az apja biztatására — felgyújtotta a cserjéket. A tűz gyorsan továbbterjedt és csak hamar leégett Toie Iosif istállója, Ples Vasile özvegyének a háza és Ples Gábor istállója. A tűz mintegy 529.000 lelt kárt okozott.

A tűz miatt a hatóságok gondatlanságból okozott gyújtogatás címén eljárást indított Toie Iosif és Péter ellen. A törvény-

szék ezen a címen Toie Iosif ot két hónapi fogház és 2000 lelt pénzbüntetésre, Toie Pétert dorgálásra ítélte. Felelősség folytán a táblához került az ügy, amely Toie Iosif büntetését egy hónapi fogház és ezer lelt pénzbírságra szállította le.

Magyarság

1 lej, mégis mindent megtud belőle.

Kérje minden trafikban!

Magyar bál

A napokban már hírt adtunk arról, hogy ezidén is megrendezik Nagyváradon a bihari Magyar Bált. Ez a híradásunk a magyar társadalom széles rétegeiben nagy örömet keltett, mert általánosan tudott dolog, hogy a Magyar Bál az idei farsang legkiemelkedőbb társadalmi eseményének ígérkezik. A bál február 3-án lesz a Református Kulturpalotában fényes térben, ahova egy estére összegyülekezik a kisebbségi magyar társadalom a megyéből és városból egyaránt. A Magyar Bál ugyanis nem társadalmi osztályoké, nem felekezeti, hanem minden magyar társadalmi réteg ünnepélyes alkalma arra, hogy egy estére összefogja kisebbségi társadalmunk minden rendjét. Érthető tehát, ha a város és megye apró-nagyja örömmel és jókedvvel készülődik a február 3-iki Magyar Bálra.

Hol van Schmutzler az órásmester?

Bul. Reg. Ferdinand
18. Kertész Andor
ékszerész üzlet helyiségében.

— A kormány minisztertanácsai tartott Kolozsváron. Kolozsvárról jelenik. A kormány tagjai, élükön Tatarescu miniszterelnökkel szombaton reggel Kolozsvárra érkeztek és itt minisztertanácsra ültek össze, amelynek napirendjén az országgrész lényegbe vágó kérdéseinek megvitatása szerepel.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epénajtó a Dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és belfájalmaknál feljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— Hóseprés közben megagyott. A szentimrei csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Kiss András 70 éves gazda, miközben háza mögött al akarta seperi a havat — megfagyott. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Gázvédelmi előadások

A város katonai ügyosztálya közli a légvédelmi előadások folytatódó sorrendjét:

jan. 22: L. M.
jan. 23: N. O.
jan. 25: P.
jan. 26: R.
jan. 27: S.
jan. 29: T. U. Z.

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

ÓCSKA

REZET

ólmot és cinket magas árban vásárol a

FERUM S. A.

Piața M. Viteazul 4-a. Tel. 29-73.

IPAROS UJSÁG

Korképek a multból és jelenből

A Friss Ujság csütörtöki számában a Tükör rovatban „Ötletes meghívó” bekezdéssel érdekes tudósítás jelent meg Foglalkozik az aradi iparosság kellemes és a multat visszavarázoló ötletes meghívójával. Ránk nézve nem hízogó korkép az, amikor a régmúlt idők emlékei kell, hogy visszaidezzék, hacsak egy pár órára is, hogy feledjük a jelenkorban ránk nehezező idő súlyosságának valóságát. Hogy ez így van, azért nem lehet egészen a multat felelőssé tenni. A helveny ev előtti céhekre eddig úgy gondoltunk, mint az elavult idők egyik muzeumba került eszközeire. Most azt látjuk, hogy bu-feledesnek előrangjuk. Addig meg a régi céhek az összetartást és a szakmák tul-szaporodásának ellenőrzését tűzték ki célul és azt minden körülmények közt keresztül is vitték, valósággal felsőbbiséget vivtak ki maguknak, a mult idők társadalmában. Ma azonban a céhek verszegényen tej-dődnek és az iparosság az összetartás helyett a szethuzás jegyében próbálkozik a céhek megvalósításával.

A régi céhek, mint ahogy azt a meghívó kopirozott szövege mutatja, kötelezővé tették a szakmában viselt köte-nyek vagy zubbonyok fővételét a bálon való megjelenés alkalmával. Bizonyára ez nem lehetett más, mint ezzel is je-lét adni a munka megfizetésé-nek, hogy azon forma öltö-zékben jelenjen meg a bában, mint amelyben a tisztas ipar-ágban a kenyerét keresi meg. A mai bálj meghívókon is lehet látni azon szerény meg-jegyzést, amely az öltözékre céloz a bálon való megjelenés alkalmával. De ez sehogysem a kenyérkereset, avagy a tisztas ipar kidomborodását cé-lozza, hanem inkább az embe-rek egymástól való különvá-lasztását jellemzi. A régi céhek és a mai céhek közt sokkal nagyobb a távolság, mint a hogy a naptárunk időszámítá-sa mutatja. De az emberi gon-dolkozás, ha tudatában is van cselekvése heiytelenségé-nek, a modern idők meggátol-ják abban, (ha egyáltalán a mai időknek annak lehet ne-vezni) hogy azt olyan irányba terelje, hogy a régi céhek ösz-zetartásának gondolatvilágát átvegye. Új idők, új emberek, új gondolkodás, de mégis jól esik visszatérni arra az időre, amikor az emberek a régi gon-dolkozás alapján igyekeztek összetartani, ha nem messzebb is, de a saját kasztjuk hatá-ráig. Ne csak egy bálj meghí-

vólg idezzük vissza a régi céhek emlékét, hanem igyeke-zünk a régi céhből mindazon jó s előnyös dolgokat magun-kévá tenni, ami a mi előnyün-ket van hivatva szolgálni úgy, hogy abból az egész köznek haszna legyen. Ne szégyeljük a valóságban a mi iparos mivoltunkat. Egytormán jól kell hogy érezzük magunkat akár ha munkaköpeny, vagy

kötény van előttünk, akár szalonruhában akarunk tat-szelegni, úgy magunknak, mint az egybegyűlt sokaság között. A mai szabad és nem szabad időkben az egymásra utaltság még nagyobb szük-ségessé az iparosoknak mint bármikor volt akár a munka-köpenyben, gondoljuk ezt, vagy anélkül.

W. P.

Védjük meg a Céheket a Iarizcusoktól!

Mégegyszer a kolozsvári Cristea-féle botrány

A kolozsvári Textil és ruhá-zati iparos céh fiók megalaku-lásának beszámolója megdöb-bentően rántja le a leplet ar-ról a rendszerről, amely lep-et ránt le a céhtörvény meg-jeienése előtt nem az iparos-ság bizalmából, de a jó össze-köttetések révén álitotta élre az iparos képviselőket. A sok közül ilyen lehetett a kolozs-vári Cristea féle éra. Ez az ur, ennek a mult időnek feika-pott iparos tüneménye volt. — Annak a mult időnek, mikor még nem kérdezték meg az iparosságot, hogy ki bírja bi-zalmát és ki akar érdekei meg-védésének képviselőjeként, ha nem csak úgy, jó összeköté-tés útján kifejezték, mondani az iparosság nyakára ültet-ték, — ha kellett, ha nem, — reáerőszakolták, úgy a Mun-kakamarák, mint Betegségély-ző igazgatóságában, adóki-vetés és felebbezési bizott-ságban, avagy éppenséggel az iparosság megsegítési akciói-ban. Így szerepelt mindenütt Cristea ur is, ott, ahol az iparosságot kellett képviselni. Voltak hivei is, mert elvégre befolyásos tevékenységből tu-dott juttatni egyes kedvelt iparcs kollégának is, de a zöme ellenszenvezett, sőt tö-le való rettegésében gyűlölte is. Erre vall ott ellene el-hangzott parázs beszédek, va-lamint kijelentések, hogy „nem is ismerte azokat az iparos kollégáit, akiket kép-viselt” és akiket végül is csordának nevezett.

A céhtörvény 63. szaka-sza oly értelmesen kihangsú-lyozza, hogy bárki, akiről bebizonyítást nyer, hogy erőszak, fenyegetés, munkába való felvétele megtagadása, vagy elbocsátása, ajándék, vagy jutalmak által megsértet-te a jelen törvény céljaira vagy kereteiben való szabad tömörülési (csatlakozási) jog gyakorlását, megakadályoz-

ván vagy kötelezvé, egy vagy több személyt, hogy vala-mely céhbe belépjen, vagy ab-ból kilépjen, 5 ezertől 20 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel s 15 naptól 3 hónapig terjedő börtönnel, vagy ezek egyiké-vel sújtatnak stb.

Ha Cristea ur becsületszó, jónevelés és fegyelmelzettség híján annyira tisztje ellen, hogy iparos társait csordá és potázás jelzőjével tudja csak illetni, felesleges volt a köz-ponti küldöttek udvariaskodá-sa. Meg kellett volna ismertet-ni vele a törvényt és annak alkalmazásával tiszteletet kellett volna szerezni annak. — Eppen ezért kívánatos lenne, ha minden öntudatos iparos hasonló kilengéseket tanuk-kal igazolva, jelentené a Céhek központjának, ahol a szük-séges lépéseket ezek ellen hala-dektalanul megteszik.

Kovács Antal

Megalakult Tenkén a Textil és Ruházati Iparos Céh fiókja

Vasárnap délután, január 14-én szép számmal gyűltek össze a tenkei iparosok a volt ipartestületi székházunk-ban. Novák Ferenc, a tenkei iparosok nevében üdvözölte a központi kiküldötteket, Fiedler Gyula központi igazgató-sági tagot és Weisz Pál köz-ponti titkárt. Weisz Pál és Fiedler Gyula központi ki-küldöttek részletes ismerteté-se után, a tenkei iparosság kimondotta a céhfiók megalakulását. A kandidáló bizott-ság jelölése a tisztikart a kö-vetkezőképpen állapította meg: elnök Novák Ferenc, al-einök: Antal Lajos, titkár Weisz Alexandru, pénztáros: Mocsi Gavril, gazdasági taná-csos Orbán Alexandru. Vá-lasztmányi tagok: Petrosan

Fetru, Orbán Carol, Izsák Iosif, Mocsi Francisc. Eller-örök: Jámbor Francisc, Simon Imeric, Kurpás Teodor.

Textil és Ruházati Iparos Céh hírei

A Textil és ruházati iparos Céh felhívja tagjai figyel-mét, hogy Molin Virgil a Mun-kakamarák uniójának buka-resti elnöke vasárnap d. e. 10 órakor a Munkakamara helyi-ségében előadást tart az „Ipar fejlődése” címen.

Felhívjuk iparos társaink fi-gyelmét, hogy a hadfelszere-lés, onok jegyzéséből minden iparos a tehetségéhez képest vegye ki a részét. A Textil és ruházati iparos céh elnöksége.

A Textil és ruházati iparos céh kebelében működő női-kalap készítő iparos alosztály f. hó 23-án este 8 órakor szakmai értekezletet tart.

A Textil és ruházati iparos céh vigalmi bizottsága f. hó 22-én este 8 órakor vigalmi ülést tart.

A Textil és ruházati iparos céh igazgató tanácsa f. hó 24-én este 8 órakor igazgató-sági ülést tart.

Bőrfeldolgozó kisiparos céh hírei

Azok a bőrfeldolgozó kis-iparosok akik még nem kap-ták meg tagkönyveiket, az ehhez szükséges irataikkal jöj-jenek céhünk irodájába, — hogy véglegesen rendezve le-gyen a tagságuk. Viszont aki-pek még nincsen rendben a ké-pesítési irata, szintén jelemt-sék be irodánkban, hogy eljár-hassunk az érdekében a Munkakamarában.

Vasárnap, folyó hó 21-én délelőtt a munkakamara nagy termében Molin Virgil ur a Munkakamarák Uniójának or-szágos elnöke előadást tart, a melyre felhívjuk tagjaink fi-gyelmét, hogy minél nagyobb számban megjelenjenek. A céh elnöksége.

Értesítjük tagjainkat, hogy céhünk irodáját áthelyeztük az iparos menház épületébe, a hol már szerdán este január 24-én este 8 órakor igazgató-sági ülést tartunk, kibővitve az összes alosztályok vezetői-vel, ugymint cipész, csizmadia, bőrdöntő és felsőrész készi-tők részvételével. Tekintettel a fontos napirendre, kérjük az érdekeit megválasztott alosztá-lyok vezetőit a pontos megje-lenésre.

AZ OROSZ LÉGI FORGALOM

A most megkötött bolgár-orosz légiforgalmi egyezmény teszi aktuálissá az alábbi cikket.

Oroszországban 1922-ben avatták fel az első posta és utasszállítást célzó légijáratot Moszkva és Nizsnij-Novgorod (ma Gorki) között. Egy évvel rá megalakult a „Dobrolet” társaság, mely Oroszország polgári repülésének megszervezését és fejlesztését tűzte ki célul. Ez a társaság tevékenységét főleg a középpázsiai közlekedésre, Szibériára, valamint azokra a vidékekre terjesztette ki, ahol nem volt megfelelő uthálózat. 1932-ben a „Dobrolet” hatáskörét átvette a polgári repülés központi hivatala, az „Aeroflotta”.

A két első öt éves terv során a repülőgépipar hatalmas fejlődésnek indult. A második öt éves terv vége felé a szovjet pilóták Oroszországban gyártott motorokkal felszerelt repülőgépeken egész sor nemzetközi rekordot állítottak fel. A repülőgépipar és a repülőkérdések rohamos fejlődése lehetővé tette, hogy Oroszország nagyarányú polgári repülőgépfloTTát létesíthessen.

A polgári repülés gyors ütemű fejlődésére jellemző, hogy míg az Aeroflotának 1932-ben 31.900 km. vonalhossza volt. Vagyis csaknem megháromszorozódott a légi vonalak hossza a második öt éves terv folyamán.

Az oroszországi légi közlekedés hálózata fő- és helyi érdekű vonalakra oszlik. Az előbbiek közül megemlítendők azok, amelyek a Szovjetunió fővárosát, Moszkvát a szövetséges köztársaságokkal és az ország fontos központjaival kötik össze: Moszkva—VladivosztoK (8190 km.), Moszkva—Lenin-grád, Moszkva—Minsk, Moszkva—Kiev—Odessza, Moszkva—Kharkov—Tibliszi (1985 km.), Moszkva—Baku—Askhab-i (2855 km.), Moszkva—Taskend (3050 km.) és a Moszkva—Alma—Ata légijárat.

A Moszkva—VladivosztoK vonal, mely egyébként a föld leghosszabb kontinentális légi vonala, Moszkvát összeköti az Ural-vidék főbb központjaival, Nyugat- és Kelet-Szibériával és a Távolkelettel, valamint az Udé—Ulan—Bator vonal révén a Mongol Népköztársasággal is.

A fővonalakról való számos szétágazás lehetővé teszi, hogy a közigazgatási és ipari központok is bekapcsolódhassanak a légijáratba. A légi közlekedés hálózata a vidékek és a területek belsejében is fejlett. A gyors csatlakozások folytán a területi és vidéki központok sűrű érintkezésben lehetnek a kerületi székhelyekkel, a gép- és traktor állomásokkal és a nagyobb kollektívokkal.

A második öt éves terv éveiben az Aeroflotta forgalma így alakult: 1933-ban hárommillió egyszáz ezer, 1934-ben hatmillió négyszáz ezer, 1935-ben kilencmillió nyolcszáz ezer, 1936-ban huszonegymillió kilencszáz ezer, 1937-ben huszonegymillió kilencszáz ezer tonna.

1938-ban az összeforgalom elérte a harmincegymillió hétszáz ezer tonnát. Az 1939-es terv minden légi szállítási kategóriában újabb feladatokat irányzott elő.

A fővonalakon leginkább utasszállító és postaforgalmat bonyolítanak le. Azonban a megfelelő közlekedési utakat nélkülöző vidékeken a légi járatok csaknem teljesen a rakományszállítás szolgálatában állnak. Így például a tadseksztáni hegyvidékről a sok tízezer tonnyányi gyapottermés repülőgépek szállítják el a turkómániai Karakum sivatagban évente kb. ötezer tonna ként gyűjtenek össze, amit szintén repülőgépek továbbítanak. Az északi vidékek haltermékeit ugyancsak légi úton juttatják el az elosztóhelyekig. Távoli vidékeken levő expedíciók tagjait, sürgős csomagokat, szavazó cédulákat stb. szintén a polgári repülés gépei szállítják.

Az összes légi vonalakon új, gyorsjáratu, nagy teherbíró modern gépek vannak forga-

lomban. A tökéletesen felszerelt gépeken az utasok a lehető legnagyobb kényelmet is megélik. A levél és csomag szállítást csaknem minden vonalon a nagysebességű P. S. 40. típusú gépek végzik.

Modern berendezésű légikötők, drótnélküli táviró és rádiókészülékek, fényjelző rendszerek teszik akadálymentessé és biztonságossá a légi közlekedést.

A szovjet polgári aviatika a légiforgalom lebonyolításán kívül más nemzetgazdasági feladatokat is végez. Mindenek előtt a vetéseket, gazdasági növényeket pusztító rovarok elleni védekezésben nyújt hathatós támogatást. Idevágó kísérleteket már 1922-ben folytattak, de a szerzett tapasztalatokat csak 1925-től kezdve kezdik hasznosítani a mezőgazdaság érdekében. 1936-ban már 675.000 hektár területen végeztek repülőgépekről rovarirtást. Ez az eljárás különösen a sáska hadak ellen bizonyult hatásosnak. A repülőgépekről lepermetezett rovarirtószerek és mérgezett csalétek sok kártól mentik meg a kollektívokat.

Az egészségügyi repülőgépek révén sok ezer ember juthatott gyors orvosi segítséghez. Járvány esetén ezek a gépek szállítják az orvosokat, szérumot, oltóanyagot stb. és mindezt szociális emberszerebből teljesen ingyen.

Még egyéb hasznos feladatokat is végeznek a polgári aviatika gépei. Többek között elhárítják az erdős területek fölötti felügyeletet elejét véve az erdőtüzeknek. Ujabbban kitűnően bevált a rizs, len stb. földek repülőgépekről való műtrágya-

zása.

A léghajókkal való közlekedés kérdése sem hanyagolják el Oroszországban. Az utóbbi évek során jelentékeny előkészítő munkát fejtettek ki ebben az irányban. A próbarepülések a szovjet-léghajók jó minőségéről és a kezelő személyzet hozzáértéséről tettek bizonyosságot. Minden előzetes feltétellel megvan, hogy a közeljövőben rendszeres léghajó járatok induljanak meg.

Az orosz polgári repülésnek képzett, a repüléstechnika minden ágában jártas, nagy pilóta és mérnök kádere van.

A polgári légi flotta irányítója V. Molokov, a „Szovjetunió Hőse” címet viselő pilóta, aki egyike a legkitűnőbb sarkvidéki repülőknél. A kormány már három ízben kitüntette — pompás teljesítményeierl.

A harmadik öt éves terv előirányzása szerint a fővonalak forgalma jelenlékenyen fog emelkedni. A technikai berendezéseket újításokkal látják el. Az Aeroflotta vonalait 47 százalékkal meghosszabbítják, Szibériában, a Távolkeleten és a sarkvidéken újabb légi járatokat indítanak. A légi összeforgalom két és félszeresére fog emelkedni.

Gázvédelmi előadások

A város katonai ügyosztálya közli a légvédelmi előadások folytatolagos sorrendjét:

jan. 22: L. M.
jan. 23: N. O.
jan. 25: P.
jan. 26: R.
jan. 27: S.
jan. 29: T. U. Z.

Reumája eltűnik,

ha Urodonalt szed, mert ezen fájdalmak okozója, ami a vérkeringési zavarral jár, nem tud annak ellenállni. Kitakarítja a szervezetből a húgysavat, amelynek a felgyülemzése idézi elő a:

guttát, köszvényt, gerincfájást és melyek többek között a reumatikus fájdalmaktól eltorzított végtagokat, valamint a hátgerinc izületeit is megtámadják. Elég, ha esténként egy kávéskanállal, kevés vízben, bevesz. A véredények egészségesek lesznek, ha ezen kurát minden évszakban ismételni fogja.

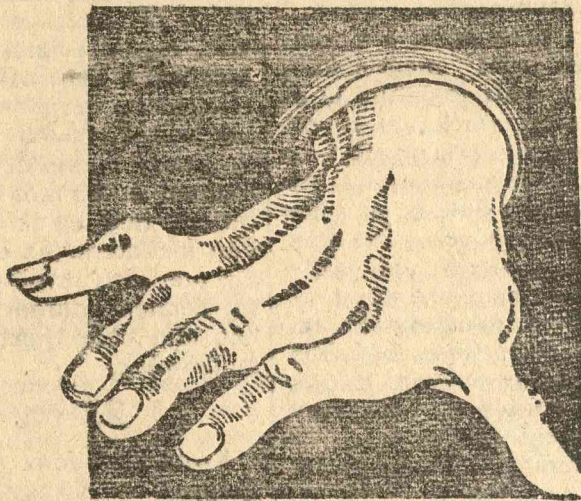
URODONAL

legyőzi a vérkeringési zavarokat

KAPHATÓ GYÓGYSZERTARAKBAN ÉS DROGERIAKBAN.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBÍZHATÓ MARKA

Kisért a mult...

1917 véres májusának, a X-ik isonzói csata szegény sebesült katonája, most szabadult meg a belélt gránátszilánktól...

A régi háboru mementója a nagyváradi kórházi ágyon

A X. Isonzó csata... Háborus emlékeim legborzasztóbb napjai. Másfélhetes pergőtűz. 3000 olasz ágyu éjjel-nappal ontja a különféle kaliberű gránátokat és srappelleket a néhány kilométeres frontszakaszra. Tizenkét nap óta lakjuk a kavernákat. Már levegők sincs. A gyufa nem gyul. Lihegünk, sípol a tudónk. A sötétség vakít. Együtt mellet fekszünk a fél-ember magas kavernákban a Karszt palasziklái. Készen várjuk a gyalogsági támadást. Csak már jönne, legalább kibújhatnánk ezekből a átkozott edukból és szihatnánk egy kis friss levegőt. Mindjárt más emberek lenénk. Megindulna ismét benünk a vérkeringés és ványhad, sertés arcú orrunk — agyagsárga színét ismét felcsérelné az egészsége piros szín. Jöjjön már, aminek jönnie kell csak innen szabaduljunk meg meg életünk árán is.

És jött. — A uzenkedtetik nap, megindult az olasz gyalogság lavínája. Nem kimélték embereiket, üttek hajtották őket, neki a drótsövényeinknek, a gépfegyverek és ágyuk torkába. Hullottak szegények, mint a kasza élétől a kalász. — Rendre. És mi is kiszabadultunk.

Ki a kavernából... Előre.... Így jött a parancs. És a három-kilométer front megéltünk. Pillanatok alatt foglaltuk el a lésainkat, de már későn. Itt-ott ugyan még sor került egy kis kezítésre, de céltalanul. Az ötszörös olasz tulerő már bekerítette az első és második vonalat, hiszen azt nem védte senki (a kavernákban voltunk) és sikerült az oaszoknak ezt a rövid frontszakaszt birtokba keríteni és három ezred első és második vonalbeli csapatait foglyul ejteni.

Ez történt 1917 május 25-én.

A X. Isonzo-csata egyik sebesültje a kórházi ágyon

Különösen érdekes műtétet hajtott végre a Biharmegyei Közkórházban dr. Pop Sándor sebészfőorvos. Pár nappal ezelőtt jelentkezett fekvételre Végh Gábor kőbölküti földműves. Nyílt füstulása volt a jobb csipőcsonton. Huszonhárom év óta gennyezik. A X. Isonzónál a csatában sebesült meg, gránát szilánk fúródott a jobb csipőcsontjába. Orvosi vizsgálat és pár perc múlva a Isonzó névtelen hőse a műtőasztalon fekszik. A szakavatott

kéz pár perc alatt elintézi hosszú évek mulasztását. Szenvedés teli 23 év után megszabadítják a szegény embert kintjaitól. A diónagyságu olasz gránát szilánkot eltávolítják testéből.

„A pergőtűzben őrt álltam és akkor éri a gránát”

A megoperált Végh Gábor kórházi ágyon fekszik. Az akkor életerős, huszéves katona most már a férfikor derekán van. Csak a feje látszik ki a paplan alól.

Az akkor fekete haj már összevegyülő és magyarosan nyírt bajuszában is itt-ott reher szálok csillanak meg.

Bizony még visszaemlékezni is nehezemre esik. Elég volt belőle.... A 39-ik gyalogezrednél szolgáltam, a második századnál és az Isonzó csatákban vettem részt.

A legnagyobb pergőtűzben kiharangoztak a kavernából és a nyitott szikla árokban kellett őrt állanom mint megfigyelő. Hullott a gránátos mint a zápor és igazán csodával határos, hogy kötelességteljesítemnek csak első előrája után talált két gránát repesz. Mert olyan pergőtűzben, mint az volt, rögtön biztos halál vart arra, aki a kavernából kimerészkedett. Sérüléseim súlyosak voltak. Én a tájdalomtól és a nagy vérvesztéstől elájultam és amikor magamhoz tértem, már egyik hadikórházban feküdtem. Az egyik szilánkot már el is távolították a másikkal bennem maradt és későbbben már nem engedtem, hogy kioperálják.

23 éve kinlédik

Azóta kinlódok. A seb begyógyult — de csak látszólag, — mert később füstula támadt a helyén és gennyezett. Fájdalmaim voltak és csodálattal, hogy aki ott kin a porzalmak frontján minden pillanatban a halál torkában forogtam, nem tudtam magam elhatározni, a szükséges műtetre. Huztam-halasztottam a dolgot, — gondoltam a gránát szilánkkal a testemben, továbbra is megleszek. Inkább türtem a fájdalmakat.

Az utóbbi időben azonban egyre kellemetlenebb lett sebem, állandóan gennyezett és a fájdalmaim is növekedtek. Most aztán elhatároztam magam, az operációra, hátat adok az Istennek, hogy már túl va-

gyok rajta és áldom dr. Pop főorvos urat, hogy megszabadított a gránát szilánktól.

Orvosi vélemény

— Egyik orvos ismerősöm mondja, hogy orvosi szempont

ból különös jelentősége nincs az esetnek. Igen sok ilyen eset fordult már elő az orvosi praxisban, sőt még sokan vannak olyan háborus sebesültek, akik magukban hordják fegyvergolyók, srappellek, vagy gránátok maradványait és semmi bajuk sincsen. Ezeknél azonban ezek az idegen fémdarabok semmi rendellenességet nem okoznak. Ellen esetben mindig szükséges műteti beavatkozás és az esetleges hanyagság súlyos következményekkel járhat.

A. X. Isonzó. Kisért a mult. Pásztor Jenő

Kétmillióra emelik Weygand tábornok hadseregének létszámát

(Brüsszel. — Tempo.) — A „XX-ieme Seclé” külön tudósítója szerint a Szíriában, Weygand tábornok vezérése alatt megszervezett hadsereg létszáma másfélmillió ember, a létszámot azonban rövidesen kétmillióra emelik. A katonákat a francia gyarmatokról szedik össze. Ugyanakkor Irakban az angol gyarmatokról szerveznek hadsereget.

(Amszterdam. — Currentul jelentés.) A Telegraf helsinki tudósítója szerint a Mannerheim vonallal szemben az oroszok erősítési vonalat építenek. A szovjetsapatok birtokában 33 tonnás tankok vannak, amelyek a moszkvai üzemekben készültek. Ezek a tankok egy 75-ös, két 35-ös ágyúval és négy gépfegyverrel vannak felszerelve.

(Berlin. — Universul jelentés.) A dán kormány 5000 vagon bocsájtott a német kormány rendelkezésére német áruk Dániába szállítása céljából.

A Timpul zürichi tudósítása szerint nagy figyelmet keltett

a Petit Parisien azon hire, hogy

Hitler február 2-án indítja meg az offenzívát.

A francia lap nem indokolta meg, hogy miért pont ezt a dátumot választotta Hitler.

Mit akar Olaszország?

Az olasz lapok Mutti fasiszta főtitkár ismeretes kijelentéseivel foglalkozva tónust változtattak. A „Regime Fascista” azt írja, hogy

Olaszország nem mond le jogos követeléséről és erővel is megvalósítja történelmi törekvéseit.

A Stampa szerint

Olaszország élettéré a Vörös tengernél kezdődik és a Földközi tengeren keresztül az Alpokig terjed. A fasiszmus nem tér le az utról, amelyen megindult.

A londoni Times és a francia lapok nagy figyelmet szentelnek az olasz sajtó új megnyilvánulásainak.

Gafencu nagyjelentőségű találkozója a jugoszláv külügyminiszterrel

(Belgrád. — Avala.) A jugoszláv félhivatalos távirati iroda jelentése szerint Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter a közeljövőben Oravicán találkozik Gafencu román külügyminiszterrel. A találkozó alkalmával nemcsak a bel-

grádi balkán értekezlet napirendjét tárgyalják meg, hanem szóba kerül a velencei találkozó is. Az Avala közli továbbá, hogy Gafencu román külügyminiszter előkészíti Pál jugoszláv régensherceg és Károly király találkozását is (?)

EGY ÉREM

ÉS MÁS SEMMI

1.

Negyvennyolc órán át a rádióállomások és a világsajtó külföldön kiemelve foglalkozott azzal a hírrel, hogy Lagerlöf Selma svéd író, az irodalmi Nobel-díj emlékérmé, ami persze aranyból van, igen nemes gesztussal segélyképpen a finneknek adományozta. A napi politikáitól mentesen toll hegyére kívánczik ez a gesztuss, mely igen könnyen félrevezetheti a közvéleményt ítéletében.

Mindenekelőtt szögezzük le a következőket: a finnek számára világszerle rendezett gyűjtések alkalmával bizonyos hogy voltak sokan, akik egymagukban olyan összegeket je gyeztek, amik polgári szemmel mérve valóságos vagyoni tettek ki. Valamelyik hollandi állampolgár, aki nem óhajtott, hogy a neve nyilvánosságra kerüljön, 10 ezer hollandi forintot utaltatott át Helsinkibe. Tízezer hollandi forint nem megvetendő összeg. S mégis senki sem ismeri ennek a romantikus gondolkodásu hága, vagy amsterdami, vagy rotterdami mynheer nevét. Nem mintha ez a tény tulságosan nyugtalanítaná egynémelyikünket. Am senki sem tagadhatja le, hogy tízezer hollandi forint, az testvérek, sőt a finnek között is tízezer hollandi forint. Ellenben mi az a finoman cizellált arany Nobel emlékérmé? Pár gram arany, eltekintve a fazon-díjtól. Az arany grammja kedvező feltételek mellett, azaz zugban 300 lei. Az emlékérmé súlya nem haladja túl a 25 gramot. A Nobel emlékérmé nyersértéke tehát 7500 lei. De csapjunk még ehhez az értékekhez fazondij címén 2500 leit, kijön akkor a végösszeg: 10.000 lei.

Körülbelül ennyit adományozott Lagerlöf Selma a finneknek. S ennek a 10 ezer leinek ellenértékeképpen kapott olyan nemzetközi reklámozatot, amit, ha sordíj szerint kellene fizetnie, a hirdetési számla kiegyenlítéséhez nem lenne elég pár száz ezer dollár.

Egy érem s más semmi...

2.

Lagerlöf Selma elég olvasott író. Regényeit valamennyi kulturnemzet nyelvére lefordították. A kradoi tantírmek tehát elég tekintélyesek. Hogy közhellyel fejezzük ki magunkat, Lagerlöf Selmának van mit tejbe aprítania. Hozzá kell még ehhez vennünk, hogy az északi népek nagyon megbecsülik szellemi munkásaikat, bár hangsúlyozzuk, hogy Lagerlöf Selma irodalmi értéke csöppet sem több, mint Elinor Glyné a

gol író, aki egyik regényében azt írja, hogy az igazi ur ember arról lehet felismerni, hogy evés közben a villát még véletlenül sem veszi jobb kezébe. Nos, ehhez hasonló problémák izgatták Lagerlöf Selmát is regényeiben. Általában őt tartják ma a levitézlett irodalmi romantika Nobel-díjas nagyanyójának.

És most nézzük az érem másik oldalát. A franciáknak van valami Anatole France nevű írójuk, akinek a kedvéért még az idegen nemzetek fiai is megtanultak franciául, csak hogy eredetiben élvezhessék alkotásainak ízét és zamatját, maró szatiráját. Anatole France — ugyancsak Nobel-díjnyertes író. Amikor megkapta ezt a tekintélyes összeget, Oroszországban éhínség dúlt. Ez az Anatole France megtartotta az arany-

érmet, de a díjat, az utolsó filérig elküldte az éhező oroszoknak. Sajnos a világsajtó akkor nem foglalkozott ezzel a gesztussal valami kimerítően, ami ellen Anatole France tiltakozott volna is. Hiszen elvégre csak azt a pár százezer frankos díjat küldte el, de az aranyérmet megtartotta magának.

Ez az érem másik oldala.

3.

— És most nézzük az érem életét.

Alig negyvennyolc órája annak, hogy a finn—svéd határon családjával együtt egy szikár finn férfi bandukolt át. Házából menekült. Battyu volt a hátán s mögötte baktató halálos fáradtan felesége s ott vánszorogtak a gyermekek is. Már felpirkadt a hajnal, amikor a család végre megérkezett Haparandába. Itt kitűnt, hogy a vándor nem más, mint F. E. Sillanpää, a kiváló finn író, aki éppen most nyerte meg a Nobel irodalmi díjat.

Haparandában nagy udvariassággal fogadták, mert, miní azt jeleztük, az északi népek nagyon megbecsülik a szellemi

munkásokat, a szállodában három külön szobát nyitattak a finn író számára, aki azonban minden kényelmet elhárított s kijelentette, hogy siet Stockholmba, felvenni a Nobeldíjat. Ma nap már el is utazott Stockholmbe. Elment a bankba és felvette a pénzt. Aztán nem ment egy másik bankba s az egész összeget, hozzácsapva még az aranyérmet elküldte Finnorszába, a honfitársainak. Amikor kijött a bankból, zsebében még annyi sem volt amiből egy kiflit vehetett volna magának.

F. E. Sillanpäänak, a kiváló Nobel-díjas írónak, mondom egy megveszekedett garas sem volt a zsebében, amikor az átutalás után kilépett a bankból, ellenben volt felesége, családja egy-két gyereke úgy mellesleg és rengeteg gondja.

F. E. Sillanpää gesztusáról ugyancsak megfellekedtek a világsajtó, mefellekedtek a rádióállomások.

Hogy miért?

Nem tudjuk.

Mi csak ennyit tudunk: az éremnek nemcsak két oldala van, hanem egy kerek, önmagába visszatérő éle is...

HALLMAY ÁRPAD

Semmi sem új a nap alatt

1200 óta használják már a SÍT a háboruban

A si-osztatok szerepe a különböző nemzetek hadseregében

Az újságolvasó közönség a finnországi hadijelentésekből tudja már, hogy milyen fontossága van a sielő járőröknek a háboruban. Tévedés lenne azonban azt hinni, hogy a si új jelenség a háboruban és csak most használják fel először a hadvezetőségek. Egy angol lap érdekes részleteket közöl most arról, hogy a si a háboruban már közel 800 év óta használják.

1200 óta

Hiteles történelmi feljegyzések tanuskodnak arról, hogy az iseni ütközetben Osló mellett már az 1200-ik évben Sverre király si-osztatok vívták ki a győzelmet. Egy másik történelmi tanuságtétel szerint a norvég sicsapatok főlénybe kerültek Landbroc király dán seregével szemben, Petsamo környékén, amely ma is harciér.

Ez 1204-ben történt.

Az 1563 és 1570 között lefolyt hét éves északi háboruban a svédek nagy sikerrel dobiák harcba a norvégok ellen a sielő katonákat. 1590-ben pedig a finnek ugyancsak a sielő katonák segítségével tudták ellenállani a svédeknek. Minden svéd hadsereg, amely a történelem folyamán Lengyelországban harcolt, si-századokat is igénybevetett.

1718-ban a si rendszeresen bevezették a svéd és norvég hadseregbe, 15 évvel később pedig a porosz hadseregbe is. 1774-ben jelent meg az első könyv a katonai sielők megszerzéséről.

A norvég si-katona abban az időben piros kabátot viselt „á la Napoleon”. Természetesen a si akkor még nem volt olyan tökéletes, mint ma.

1806-ban egy svéd kapitány bevezette a bajonettel felszerelt si, amit az 1808. évi orosz

háboruban használtak. Érdek, hogy ebben a háboruban az oroszok ugyanazt a taktikát követték, mint ma, vagyis Finnországot kelté akarták vágni a Suomusalmi közelében vívott ütközetet.

1902-ben a si megjelenik a francia hadseregben is. Hasonlóképpen Németország, az osztrák-magyar monarchia, Olaszország és Oroszország is felismeri a si jelentőségét a csapatok közötti összeköttetés és őrzésként. A század eljén az oroszok már fontos sigyakorlatokat végeztek és egy orosz si-osztat gyönyörű eredményt ért el: 697 kilométert marsolt 20 fokos hidegben. A „Der Winter” német folyóirat 1905-ben hosszú tanulmányt közölt az orosz sielő hadseregről.

A világháború alatt a sielőket az Alpokban, az olasz fronton, a Kárpátokban és a Vogézekben használták fel. 1914-ben szervezték meg az első angol sielő osztásokat.

A nagy mozgékony (egy jó sielő egy mérföldet 10 perc alatt tesz meg) a sielőket a lovaság helyettesítésére is alkalmassá teszi. A svéd huszárok sigyakorlatokat is végeznek, hogy lovakat nélkülözni tudják a magas hóban. A sielő katonákat járőrözölgálatra, közlekedések megteremtésére, guerrilla-harcra, vasutak megrongolására, stb. használják fel.

SPORT

Uj játékosfizetési rendszer Romániában?

A sportvezérek régtől fog lalkoztatja a játékos fizetések kérdése. Jobb megoldást egyelőre még nem tudtak kitalálni de azt egyöntetűen megállapították, hogy a mai rendszer — nem tartható fenn. Tanulmányozták az ortodox professzionista rendszert, azonban azt az egyesületek mai körülményei között nem tartják megfelelőnek. A Szövetség vezetői beható megbeszélést folytattak eb-

ben az ügyben és mind többen vannak a haladéktalan reform bevezetése mellett.

Juga Livius dr., aki most tért haza Budapestről, tanulmányozta a magyar fizetési rendszert és ezt megfelelőnek tartják. — Ugy tudják, hogy sok valószínűség van annak, hogy a közeljövőben a magyar fizetési rendszerre térnek rá a sportegyesületek.

Olaszország nem vesz részt a Középeurópai Kupában

A Középeurópai Kupa budapesti értekezlete nem hozott döntést és nyitva hagyta a kérdést, hogy melyik állam vesz részt a KK-ban és melyik nem. Ugy tudták, hogy Olaszország még érdeklődik a Középeurópai Kupa iránt. Ezzel szemben az olasz lapok határozott ellen-szenv hangján számolnak be a kupa-konferenciáról és álta-

lán az a vélemény alakult ki, hogy Olaszország nem vesz részt a KK-ban. Ezt a véle-ményt alátámasztja Pozzo szóvevény kapitány nyilatkozata is, aki kijelentette, hogy a KK időpontja nem alkalmas az olasz csapatok számára, amelyek túlságosan ki vannak fáradva, hogy ilyen megerőltető mérkőzéseken résztvegyenek.

Megtörtént

MÁR AZ ELMULT években is felmerült az a terv, hogy egységes jegyeket vezessenek be a futball mérkőzéseken. Most, még a szezon kezdése előtt ismét foglalkoznak ezzel a tervvel és a jelek szerint az idén valóban rátérnek az egységes jegyrendszerre.

A MULT héten jelentettük, hogy a Nemzeti Bajnokság bizottsága felosztotta a szövetségi alapot. Most azt is jelenthetjük, hogy az alap felosztása sok elégedetlenséget vont maga után. Az UDR, TMAC és a Carpati elégedetlenek. Az elterjedt hírek szerint meg is felebbzik a bizottság határozatát.

A DACIA Traiană bucaresti egyesület új játékosát igazolt le. Az új játékos neve: Tatarescu Teodor, Tatarescu miniszterelnök fia.

Ellenzéke támadt Amerikában a finnek megsegitésének

(Washington, United Press.)

Bár az elszigetelődés hívei hevesen ellenzik a finnek megsegítését, bizonyos körökben úgy tudják, hogy a finn megsegítést tető alá fogják hozni. — Brown demokrata szenátor új törvényjavaslatot dolgoz ki, amely lehetővé teszi, hogy az elszigetelődés híveinek álláspontja ellenére is meg lehessen segíteni Finnországot. Csupán 30 millió dolláros hitel nyújtásáról van szó, az eredeti 60 millió dolláros hitelnyújtással szemben. — Brown szenátor egyébként ebben az irányban megbeszéléseket folytatott Roosevelt elnökkel és a tárgyalások alkalmával jelen volt a szövetségi hitelügyek vezetője is.

Apróhirdetések

ÁLLÁS

Ujságírókat jó keresettel elveszünk. Jelentkezni a kiadó hivatalban.

Vincellér, szakképzett, 18 oldalas szövegbe vidékről is felveszek. Jelentkezni feleséggel együtt Grosz, Oradea Str. Rimanóczy Nr. 5. 195

Fiatal borbély felvételt Rimanóczy u. 4. Brücher. 196

Alföldi felveszek. Lareş, Piaţa Unirii 12. 211

Keresek perfekt női fehérnemű és ágynemű szabásznőt és varrónőt, aki elsőrendű műhely felelős vezetéséhez ért. Írásbeli ajánlatok: Kele Kata, Timişoara II. str. Ofcea 10-a címre. 174

Erős fiatal velencei fiúk állandó munkára pamuffestéshez kerestetnek. Wandke, Calea Victoriei 59. Jelentkezés d. u. 6—7-ig. Sonnenwirth 213

Ügyes asztalossegéd, aki modellezésben is járatos, felvétel. Bozsák, sodronyáruháza. 212

LETELPIADÁS

Szántalp d. u. 3-5 között. 201

LAKÁS

Kiadó Olasziban kétszobas, konyha, vízvezeték, W. C. szaniter lakás, továbbá nagy világos műhely, lakással szomszorosra. Értekezni Str. Aurel Vlaicu 11. 170

KÜLONFELE

Vendégház modern tekepálya-val kiadó. Costaforu utca 19. Tulajdonosnál. 193

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNEL ORADEA

A nagybányai Phönix gyár lozlogató a nagyváradi tábla előtt

A tábla elutasította a gyárnak azt a kérését, hogy a tolvajok „vevőkörét” is állítsák törvény elé

A nagybányai Phönix gyárban foszogatásnak jöttek nyomára. Felfedezték, hogy a gyár olómraktárát állandóan dézsmálják. Bevezették a nyomozást és megállapították, hogy az olómraktár két munkása lopkodta.

Christea Valer rendszeresen lopta az olómraktárt, amikor egy alkalommal Hagău Alexandru észrevette. Ettől kezdve felezték és együtt lopkodtak tovább. A lopott olómraktárt Nicolai Codim ottani kereskedőnek adták el.

Egy alkalommal Hagăunak

pénzre volt szüksége és Bălan-tól kért kölcsön. Bălan azonban nem akart adni és rábeszélte, hogy lopjon nagyobb mennyiségű olómraktárt és azt majd értékesítik. Hagău így még intenzívebben kezdte lopni az olómraktárt és összesen mintegy 4000 kilogram olómraktárt lopkodott össze. Az olómraktárt Fischer Miklós nagybányai kereskedőnél rak tárolták le, aki tovább akarta adni az olómraktárt Kolozsvárra.

A vizsgálat befejezése után Cristea Valert, Hagău Alexandrut és Bălan Nicolait letartóztatták és az első keffő ellen

lopás, a harmadik ellen bűnrészesség címén vádiratot adtak ki. Fischert orgazdaság címén helyezték vád alá.

A foszlogató társaság ügye a bíróság elé került. A Phönix gyár azonban a vizsgálóbírói határozat ellen felebbezést jelentett be és kérte a vád alá helyezett vádlottakon kívül tessék ki a vádat mindazokra, akik az ügybe bele vannak keverve és a lopott olómraktárt vásárolták. A tábla vádtanácsa nem adott helyet a felebbezésnek és elutasította a Phönix gyár felebbezését.

Rádió műsor

Vasárnap

Bucuresti. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 10 Istentisztelet. Majd: egyházi felolvasás és zene közvetítése gramofonlemezek. 13.15 Rádiózenekar. 18.15 Gramofonlemezek. 20.25 Dalok és hírek. 21 Hangjáték. 22.10 Hírek és gramofonlemezek.

Budapest I. 10, 11, 12: Istentisztelet. 13.30 Beszékart zenekar. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Pásztor- és betyárjáték. 17.30 Előadás. 18.15 Zongorasírmok. 18.45 Előadás. 19.15 Zenés egyveleg. 20.25 El-

beszélés. 21 Színházi közvetítés. 24.45 Tánccseleked.

Hétfő

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. Utána dalok és hírek. 20.20 Kamarazene, hírek. 21 Rádiózenekar. 22.30 Zongorahangverseny. BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Előadás. 11 Hírek. 11.20 és 11.45

Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszóigát. 13 Déli harangszó. 13.10 Hanglemezek. 14.30 Rádiószalonzenekar. 17.15 Diáklőra. 18.15 Előadás. 18.45 Cigányzene. 19.30 Előadás. 20 Vitéz nagybányai Horthy Miklósné rádiószózat. 20.30 Operaházi közvetítés. 21.10 Előadás. 24.25 Tánccseleked.

BÉLYEGZŐ

rendeléseket felvesz a
Pasztor Ede cég
Piaţa Mihai Viteazul 4